

Millist koostööd vajab lapsekeskne kool?

Loone Ots

MTÜ Lastekaitse Liit

president

Viieliste noorte mõtteid kooli kohta

- “Nüüd lahkun koolist, kus ma peale üheksa asjatult veedetud aasta pole kaotanud mitte midagi.”
- “Iga päev tulen koolist ja hakkam elama.”
- “Kirjutasin omi mõtteid ja sain kirjandi eest vaevu nelja. Olen õppinud kirjutama neid mõtteid, mida õps ootab.”
- Õpetajad hindavad mind üle, sest ma pole veel kedagi p...sse saatnud.”

Hariduse ladu vs elu inkubaator

- Infoajastul pole koolil teadmiste ega oskuste monopoli.
- Kool on pädevuste kujundaja suunaga kogemuste eelküpsetamisele.
- Kui noor lahkub koolist ja on tutvunud vaid valmistoiduletiga, pole kauplusel kui sellisel mõtet, see on ladu, mille kaupa saab ka teistest ladudest.

LAPSE ÕIGUSTE KONVENTSIOON: VÄLJAVÕTTEID TÄISKASVANUTELE KEHTESTATUD KEELDUDEST

- Pöörata rohkem tähelepanu lapsevanemate või teiste gruppide huvidele kui laste ja noorte huvidele (artikkel 3);
- Unustada, et lastel ja noortel peab alati olema võimalus areneda, näiteks läbi mängimise või koolis käimise (artikkel 6);
- Unustada kuulata, mida lapsed ja noored räägivad ja kuulata ainult teisi täiskasvanuid (artikkel 12).

Õpilased pöördusid MTÜ LKL poole...

- Turvaline kool Tallinnas

Igakülgne koostöö?

- Ideaal: koostöös osalevad kõik, kelle jaoks koostööd tehakse.
- Meie päriselu: “Kohaliku omavalitsuse ja kooli koostöös ehitati X kooli territooriumile mänguväljak.” “Kooli ja lastevanemate koostöö sujub edukalt.” “Kodu ja kooli koostöö võiks olla parem.”
- Kus on koostöö subjekt?

Koolikatsed

- Valiidsus kaheldav
- Mõõdab “valmidust” või “küpsust”?
- Orienteeritud *ad hoc*, mitte perspektiiviga
- Kasulik lapsele või õpetajale?

Lapsevanem pöördus MTÜ LKL poole

- I kl poiss...

Õpilasmavalitsus

- Valitav “edustaja” põhimõttel
- Osaleb otsustusprotsessis, aga osaluse määr ei sõltu ÕOV soovist. Tihti ei küsitagi noorte arvamust, puudub kokkulepe, arutelu, debatt.
- ÕOVs osalevad aktiivselt harilikult vanemad õpilased, see tähendab üsna suure huvirühma eemaldamist otsustustest – vastuolu LÕKiga.

Kooli täiskasvanute koostöö

- Õpetajad omavahel: kas sisesuhtlus toimib nõutaval määral? Mis on ja mis ei ole lapse huvides?
- Kas õpetajad teevad laste tausta? On see üldse võimalik? Mis numbrist alates kasvab õpilaste kriitiline mass liiga mahukaks ja laiemalt jälgimatuks?
- Mis hetkest alates ei jõua lapsi jälgida kooli territooriumil?

Õpetaja ja õpilase koostöö

- Autoriteet rebelite vastu
- Lineaarne ja nivoo põhine õppimine
- Kuidas saada eri rajad erinevatele õpilastele?
- Õpilane küsib: milleks?
- Õpetaja vastus ei pruugi olla veenev
- Õppetöö diferentseeritus: “Level I”, Level II”, “more...”

Näide lastest ja treenerist

- Igikaotaja?

Õpilaste koostöö

- Sisehierarhiad
- Kas õpilane teab, et tal on õigused?
- Aga kohustused?
- Nt ei tunta kooli kodukorda: kes on pidur?
- Ei kiusa vs lähen appi
- Hoolimine, sekkumine, abistamine
- Vabatahtlik aktiivsus kaaslase hüveks: kui palju seda näeme?
- Erinevate tunnustamine?
- Erinevate aitamine, nt füüsiline v õpitugi?

Kooli ja kogukonna koostöö

- Õpilane kooli(s)
- Õpilaste vaba aeg
- Suhtlus lastevanematega: kuidas leida probleemseid?
- Suhtlus lastevanematega: kas käivad koolis ainult õpetaja nõudel?
- Ihatavad ja taunitavad koolid: mida on kogukond teinud kummagi tekkeks?
- “Põhja” ja “Lõuna” koolid: saneerimine vs sulgemine
- Kogukonna vastandumine: kool kui poliitmängu objekt

Kooli ja riigi koostöö

- Salendada ainekavasid
- Asendada faktid nende kasutamisoskustega
- Avada digiõppe võimalused
- Viia seadused vastavusse LÕKiga, pakkudes igale kui tahes erinevale lapsele parimaid arengutingimusi: töökohtade loomine ja koolitustellimus

Veel voldikust: juhised lastele

- Kas mõni otsustaja on hiljuti Sinu arvamust küsinud?
- Muutus on võimalik. Me suudame seda, kui tahame!
- Konventsioon ütleb, et täiskasvanud peavad lapsi ja noori kuulama ja nende arvamustega arvestama. Kui oled oma seisukohta selgitanud, palu täiskasvanutel rääkida, mida nad otsustamise ajal mõtlesid ja kuidas nad Sinu räägituga arvestasid.

**“EI OLE LAPSI, ON
INIMESED”**

Aitäh mõtlemast!